

MEMÒRIA DE LES ACTIVITATS DE L'ACADÈMIA
DE JURISPRUDÈNCIA I LEGISLACIÓ DE CATALUNYA*
(Curs 1990-1991)

per

RAMÓN BADENES GASSET,
Acadèmic Secretari

El dia 10 de desembre de 1990, a la sala d'actes de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona, es va celebrar la sessió inaugural del curs 1990-1991. Va presidir l'acte el president de l'Acadèmia, Sr. Lluís Figa i Faura, acompanyat del degà del Col·legi d'Advocats, Sr. Eugeni Gay Montalvo i dels membres de la junta de govern de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació.

Un cop oberta la sessió, el president va concedir la paraula al secretari de l'Acadèmia, Sr. Ramón Badenes Gasset, el qual va llegir la memòria de les activitats de l'Acadèmia corresponent al curs 1989-1990.

En l'acte de la inauguració del curs acadèmic, va tenir lloc la lectura del discurs d'ingrés del nou acadèmic. Sr. Josep M. Pou d'Avilés, sobre «L'accessió invertida: Nous horitzons», un tema complicat d'hermenèutica jurídica en el qual el Dr. Pou d'Avilés defensa i fonamenta la tesi d'aplicació del principi *accessorium sequitur principale* quan la valoració de què és accessori i què és principal es porta a cap partint de criteris objectius i prescindint del principi *superficies solo cedit*, sempre que existeixi bona fe per part de qui s'hagi excedit en les seves facultats dominicals.

Una idea d'una importància extraordinària econòmico-jurídica i per tant social es posa de manifest en el discurs del Dr. Pou d'Avilés: en matèria immobiliària, el sòl és en principi la part principal i la part accessòria és el que s'hi edifica, s'hi sembla o s'hi planta, però això no es pot predicar de manera absoluta si ens atenem als correctius establerts per la jurisprudència del Tribunal Suprem, la qual és escollida, sistematitzada i exposada acuradament en aquest discurs.

No solament la Jurisprudència sinó també el dret romà, el dret germànic, la doctrina nacional i estrangera i les legislacions d'altres països s'han tingut en

---

* Versió catalana.

compte per a fonamentar les conclusions de la monografia amb què ens ha obsequiat el Dr. Pou d'Avilés.

Aquestes conclusions són avalades i subscrietes pel Dr. Josep Joan Pintó Ruiz que va contestar el discurs del Dr. Pou. El Dr. Pintó va aprofitar l'oportunitat per a alludir especialment a sentències de l'Audiència Territorial de Barcelona, ja comentades en el discurs que ell contestava, en les quals s'incorpora a l'edifici no ja un tros d'un solar d'altri sinó unes llums i unes vistes, la qual cosa és congruent amb la tradició jurídica catalana i constitueix una manifestació i un desenvolupament del dret del Principat.

En la sessió pública i solemne que va tenir lloc el dia 14 de maig de 1991 també va llegir el seu discurs d'ingrés el nou acadèmic Sr. Víctor Reina i Bernáldez.

El professor Reina ens ofereix un estudi que intitula «Iglesia y Catalanismo Político (1874-1912)» que indica clarament els límits temporals del tema que aborda i que desenvolupa magistralment. Prèviament adverteix que l'estudi de les relacions Església-Estat no pot discórrer entorn de la dialèctica entre els «dos poders», civil i eclesiàstic, ja que això, en el millor dels casos, no és més que l'estadi final d'un procés que té el seu origen en el valor polític de l'element religiós i que solament cobra sentit en la mesura que serveix per a il·lustrar fins a quin punt aquest element ha estat capaç de penetrar en les estructures polítiques. Amb aquesta presa de posició metodològica, el recipiendari va aportant dades, va valorant fets i va analitzant una abundantíssima documentació que comporta l'anàlisi crítica del que ha estat la nostra realitat històrica. Tot això es va enllaçant a través de sengles apartats en els quals es tracta dels més destacats orientadors eclesiàstics del catalanisme i de l'impuls que els va animar a fer del moviment catalanista l'objecte principal dels seus afanys apostòlics. El professor Reina posa de manifest que la propagació del catalanisme en les organitzacions catòliques —amb la captació de voluntats conseqüent— ha estat el que ha contribuït a fer que les bases socials no fossin altres sinó les ideològicament catòliques i econòmicament conservadores.

Finalment, les intervencions vaticanes són examinades i considerades. El Dr. Reina destaca que el catalanisme polític ben aviat va aprendre l'itinerari romà tant per a neutralitzar l'acció diplomàtica i concordatària del Govern, com per a potenciar, quan va poder, alguna de les seves iniciatives més importants.

La contestació del discurs va estar a càrrec de l'acadèmic Sr. Puig Salellas que, en referir-se a les relacions entre el Vaticà i Catalunya, va posar de relleu tres circumstàncies que van incidir en aquestes: una, el paper rellevant que assumeix la comunitat base amb un notable increment del sentit crític enfront de les posicions de la jerarquia; la segona consideració fa referència a la pèrdua de pes específic evident que, en el marc de la societat civil, experimenta el fet religiós; i la tercera es refereix a l'aspecte lingüístic, que ha quedat allunyat amb

el nou sistema de la doble oficialitat del català i el castellà. Puig Salellas creu que el professor Reina ha preferit no entrar en el tractament d'aquestes grans qüestions teòriques perquè no ha volgut fer política a través del contingut del seu interessant discurs. Allò que el recipiendari ha exposat ha de considerar-se encertat ja que aquesta orientació s'ajusta certament als propòsits de l'autor, la qual cosa sembla que és també l'opinió de Puig Salellas, el qual en definitiva afirma que el que no és tan clar és que ell no hagi fet política en la contestació del discurs del Dr. Reina.

ELECCIÓ DE NOUS ACADÈMICS

Estaven pendent de cobrir-se les vacants ocasionades amb motiu de la mort dels acadèmics Srs. Raimon Noguera Guzmán i Miquel Casals Colldecarrera.

La vacant del Sr. Noguera Guzman (escó acadèmic Sant Raimon de Penyafort) es va posar a votació en la sessió ordinària celebrada el 29 de gener de 1991 i va ser elegit el notari Sr. Ángel Martínez Sarrión.

La vacant del Sr. Casals Colldecarrera (escó acadèmic Joan Socarrats) es va posar a votació en la sessió ordinària del dia 13 de febrer de 1991 i va ser elegit el catedràtic de dret penal Sr. Joan Córdoba Roda.

Ambdós acadèmics electes va acceptar els càrrecs, i tot seguit s'han incorporat activament i estan participant en les tasques acadèmiques.

TEMES OBJECTE D'ESTUDI I CONSIDERACIÓ

Durant el curs acadèmic que avui acaba, s'han celebrat dotze sessions plenaries de caràcter ordinari en les quals, a més d'atendre les qüestions de tràmit i els assumptes interns, l'Acadèmia —sempre sensible al tractament de la problemàtica que emana de les realitats socials o que exigeix l'evolució de temes doctrinals de la ciència jurídica— ha portat a cap estudis de les matèries que ressenyarem aquí, encara que molt sumàriament ja que una altra cosa excediria el contingut propi d'una memòria anual de caràcter reglamentari.

1. *El raonament jurídic*

El Sr. Figa i Faura (sessions del 29 de gener i 13 de febrer) va presentar una comunicació establint la tesi que diu que el raonament lògic no és aplicable al dret, distingint entre deliberació i comunicació dels resultats de la deliberació, analitzant les raons per les quals a la deliberació no li és aplicable ni la lògi-

ca deductiva ni el raonament tòpic. Finalment el Sr. Figa va exposar, com a exemple més característic, el de l'activitat desenvolupada pel jutge en els tres aspectes íntimament relacionats de valoració de la prova, qualificació del supòsit de fet i interpretació del text legal.

A la comunicació del Sr. Figa va seguir un col·loqui en el qual el Dr. Pérez Vitoria va fer algunes puntualitzacions en l'àmbit del dret penal i també hi van intervenir el Sr. Puig Salellas i la Sra. Roca Trias. Per la seva banda, el Sr. Porcioles es va referir a la distinció que cal fer entre el contingut de la norma i la seva aplicació en un cas concret.

2. *Aspectes del dret privat continguts en les Ordinacions Municipals Històriques de Catalunya*

El Dr. Font i Rius (sessió de 26 de febrer) presenta aquesta comunicació, i diu: En les «Ordinacions Municipals de ciutats i viles de Catalunya» (dels segles XIV a XVIII), que no s'ha de confondre amb els cossos amplis de costums i usos també locals, es troba la regulació de nombrosos aspectes de dret civil, no contemplats com a tals sinó des de l'angle de la bona convivència veïnal i de la policia rural i urbana, objecte propi de tals «Ordinacions». El Dr. Font i Rius assenyala tres grans apartats en aquest contingut: a) Drets reals, b) obligacions i contractes i c) dret de família i se centra en alguns dels aspectes més sobresortints en cada un d'aquests: protecció de la propietat privada, béns comuns, servituds, així com la compra-venda i retractes específics, arrendament de serveis, mandat, per acabar amb algunes notes de dret econòmic-familiar. El Dr. Font subratlla certes peculiaritats locals en funció del context històric dels llocs respectius i així mateix la connexió amb altres textos més generals de dret català, com són per exemple les «Ordinacions de Sancta Cilia».

Després de la dissertació, van intervenir els Srs. Figa, Martínez Sarrión, Badenes, Vilaseca i Guàrdia posant de manifest les relacions que poden existir entre les normatives objecte d'aquest estudi i els seus orígens romans, germànics, consuetudinaris i feudals i la continuïtat en l'observància d'algunes d'aquestes.

3. *Problemàtica de la legalització de drogues*

El Dr. Pérez Vitoria adverteix de la conveniència que l'Acadèmia estudiï els problemes vius existents sobre la legalització de les drogues i la confrontació de les diverses postures que es mantenen sobre aquestes.

Aquesta problemàtica ha ocupat l'atenció de la Corporació en diverses ses-

sions (26 de febrer, 12 de març, 2 d'abril i 30 d'abril). En definitiva, i essent-ne ponent el professor Pérez Vitoria, es van elaborar unes conclusions que es van fer públiques, el text de les quals és el següent:

«Cap de les raons allegades pels qui pretenen la legalització del cultiu, del tràfic o afavoriment de drogues tòxiques no justifiquen l'abolició de la persecució penal d'aquelles conductes que lesionen greument el bé jurídic protegit de la salut pública i ataquen, fins i tot, la pervivència de la societat, constituint un dels mals més greus de la nostra època, així com una amenaça permanent per a la joventut.

És imprescindible la conminació de penes greus per a protegir degudament la vida i la salut col·lectives, com fa actualment el nostre codi penal, que s'ha alineat amb els acords i recomanacions de la Convenció de les Nacions Unides adoptades a Viena el 20 de desembre de 1988.

Ha de mantenir-se, doncs, la normativa vigent en el nostre país i, juntament amb la repressió de les conductes delictives tipificades, ha de ser atesa i organitzada amb cura tota activitat de prevenció d'aquests delictes, així com s'ha de donar un tractament adequat de rehabilitació a tota persona afectada a drogaaddicció.

En els medis escolars, a tots els nivells, ha de donar-se una informació intel·ligent sobre els perills que representa el consum de drogues per a la vida, la salut i la llibertat individual.

Ha de mantenir-se el criteri jurisprudencial de la impunitat de tenència justificada de drogues per al consum propi, així com seria aconsellable d'introduir la sanció a títol de falta penal del consum públic de qualsevol droga dura o tova».

4. *Tractament legal i doctrinal dels títols valors i la seva mecanització*

En la sessió de 28 de maig de 1991, l'Acadèmia, fent-se eco dels problemes derivats dels canvis que s'han produït en el desenvolupament i perfeccionament dels sistemes de comunicació i d'informàtica, demana al Sr. Pintó un estudi sobre aquest tema dels títols valors i la mecanització bancària.

En la sessió de l'11 de juny, el Sr. Pintó comença la ponència mostrant la seva preocupació pel sacrifici de la protecció dels drets subjectius individuals en nom d'una simplificació, fluïdesa i rapidesa majors de les operacions financeres que necessiten sofrir un tractament informàtic massiu que exclogui singularitats, desplaçaments de títols, pormenoritzacions no estandarditzades i que, al capdavall, afecten la demostrabilitat del dret subjectiu específic del particular, les garanties d'eficiència i compliment de les obligacions, i del naixement adequat de la responsabilitat civil en cas d'incompliment o de compliment defectuós.

Després d'unes referències particulars a la lletra de canvi i al xec, el Sr.

dacions encara que se les adjectivi de públiques, ja que difereixen de les que regula el Codi Civil.

6. *La LLei 7/1991 de filiacions, del Parlament de Catalunya*

Amb motiu de la publicació d'aquesta nova llei de 27 d'abril, contra la qual hi ha en tràmit un recurs d'inconstitucionalitat, l'Acadèmia, en la sessió del dia 22 d'octubre, va acordar col·laborar amb la Comissió de Juristes per a la defensa del Dret català i va designar els Srs. Guàrdia i Puig Salellas i la Sra. Roca Trias perquè, en representació de la Corporació, assumissin aquesta tasca.

Per la seva banda, el president Sr. Figa Faura s'ha encarregat de fer el discurs d'inauguració del curs acadèmic.

CONGRATULACIONS

La Universitat de Granada ha distinguit els nostres acadèmics Sr. Antonio Polo Díez i Sr. Manuel Albadalejo García amb el nomenament de «doctor honoris causa» per aquesta Universitat.

La Real Academia de Jurisprudencia y Legislación de Madrid ha elegit acadèmic d'aquella corporació al nostre president Sr. Lluís Figa Faura, ocupant la vacant que es va produir per la mort del Sr. Casals Colldecarrera.

Finalment, l'Acadèmia va fer constar la seva satisfacció per aquests nomenaments i va reiterar als interessats les més expressives felicitacions.